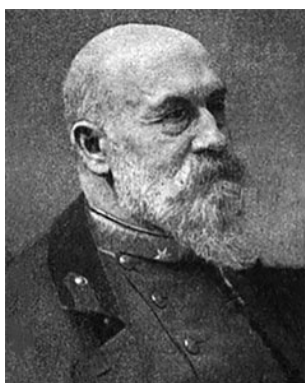

В. П. Старик

Павлюх Захар Гнатович

ПАВЛЮХ Захар Гнатович (16. 09. 1848, с. Хащів, нині Самбірського р-ну Львівської обл. — 24. 02. 1934, Чернівці) — військовик, правознавець, живописець, громадський діяч. Батько О. Гузар (див. [Гузари](#)). Навчався у гімназіях в Самборі (від 1860) і Кракові (1868—69), водночас брав уроки малярства в Я. Матейка. Вивчав право у Ягеллонському університеті в Кракові, від 1873 — у Віденському університеті. Член українського академічного товариства «Січ» у Відні (від 1873). Перебував на військовій службі, 1904 вийшов на пенсію в ранзі генерала-аудитора. Мешкав у Відні. З перших днів 1-ї світової війни брав активну участь в організації Легіону УСС. На перших зборах організаційного комітету УСС 1 вересня 1914 увійшов до складу секції вербування добровольців, надав своє помешкання для пункту реєстрації січових стрільців-добровольців; від середини вересня — член Комітету допомоги українським біженцям Галичини і Буковини. Матеріально підтримував засновані 1917 громадськість українські школи на Волині, численні українські товариства («Руська бесіда» у Львові, «Бойківщина» у Самборі та ін.), видання, зокрема часопис «Діло». Один із організаторів урочистої зустрічі українцями митрополита *Андрея Шептицького* у Відні 27 серпня 1917, під час якої вручив митрополитові коштовну золоту плакету, виготовлену різьбярем П. Терещуком. Разом із діячами Союзу визволення України відвідав 1-й полк Сірої дивізії в таборі Фрайштадт напередодні його виїзду в Україну та взяв участь у загальнотаборовому вічі українських солдатів та офіцерів 23 лютого 1918. Від квітня того ж року — військовий представник із воєнних відшкодувань при Буковинському крайовому уряді у Чернівцях; від початку 1919 — головний референт при Військовому суді ЗУНР у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), за завданням уряду ЗУНР займався реорганізацією військового судівництва. Після окупації ЗУНР польським військом повернувся до Відня.

Член-засновник Західноукраїнського товариства Ліги Націй (1922). На початку 1934 переїхав до дочки у Чернівці. Був визначним художником-портретистом, автором портретів Т. Шевченка, І. Франка, Андрея Шептицького, Ю. Романчука, Є. Олесницького, К. Чеховича, В. Яворського, О. Барвінського та ін. Усі свої мистецькі твори (45 портретів) заповів Українському національному музею у Львові, у фондах якого більшість з них зберігається донині. Його портрет І. Франка 1940 придбав музей у Львові з ініціативи сина письменника П. Франка, першого директора музею. Нині цей портрет (разом із портретом М. Грушевського) прикрашає Дзеркальну залу Львівського університету. Написав спогади про українське життя у Галичині та Відні, опубліковані в українській періодиці.

Рекомендована література

1. Захар Павлюх: [Клепсидра] // Час. 1934, 26 лют.;
2. Кобринський Є. Генерал Захар Павлюх. 1848—1934 // Там само, 4 берез.;
3. Чайковський А. Пам'яті пок. генерала-авдитора Захара Павлюха. Спомин // Діло. 1934, 18 берез.;
4. Бутович М. Зі споминів сірожупанника // За державність. Матеріяли до історії Війська Українського. Зб. 9. Варшава, 1938;
5. Горак Р. Портрет поета, мальований генералом // Наук. вісн. музею І. Франка у Львові. 2010. Вип. 9;
6. Кляшторна Н. Бойківське сузір'я. Ів.-Ф., 2012.

Бібліографічний опис:

Павлюх Захар Гнатович / В. П. Старик // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-880100>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).